

ell mateix o un membre homònim de la mateixa família donessin el nom del nostre *Palatium FRUGIELLI*.¹

Potser es troba encara, alguna dada històrica important sobre «Història de *Palafrugell* i la seva comarca» en el llibret de Mn. Torroella i Plaja (Bna. 1924, 196 pp.).

En ape. alguns NLL, menors, no gaire vulgars, que he recollit jo mateix allí en enqs. de 1961:

a) oïts directament: *El Gall* o el *Gall Peric* (un altre deia *kalp-* o *kalp'erik*) (cf. *Khelperik* grafia arcaica del NP germ. *Help-rik*, rei merovingi etc.). *Torremirona*, ja prop de *La Fosca*, *S'Alguer* (*sälğē Riera de(l) Canyet*).

b) D'un mapa de la costa, (comprovats en part de viva veu): *Cap de Planes*, *El Crit*, *Cala Fumorisca* (< *Font* o *Fou Morisca*). *Mas mæónj*; *Port Pelegrí*, *Calella*, *El Canadell*, *Cala de St. Sebastià*, *Cala de Gens*, *Sa Perica*, *Tamariu*, *Aigua Xallida* i el seu *Foraió*, *Aiguablava*, *Fornells*, *Cap de Begur*, *Puig Malaret*, *Foraió de Fito(r)*, *Punta del Palom*, *La Tuna*, *Aigua Freda*, *Mala Entrada*.

¹ Altrament es tracta d'un tema antroponímic comú en terres romàniques: *Frugiber* NP a. 1011, crec a St. Cugat (Mas *NHBna* iv, 224); en d'altres fonts catalanes tinc nota de sengles *homes Fruga*, aa. 1016 i 1078; *Fructuosus* (CIL 5052) fou bisbe de Tarragona i morí màrtir en temps de l'emp. Valeri, ço que ja explica la gran devoció per Sant Fruitós o *Fructuós*, revelada pels noms de poblacions de Bages etc. i el mateix *Aebischer* en *Onom.*, p. 12, suggereix que això fos modelat per noms de sants *Καρποφόρος* de l'imperi grec, —que vol dir 'fruitós', 'que dóna fruit'.

PALAGRET

Veïnat de cases escampades en el Gironès (12 cases), a 1 k. de les de Celrà, cap del municipi (*GGCGir.*, p. 301: «Palagret»); pel peu hi passa la «Riera de *Palagreb*», afl. dr. del Ter, paral·lela al Torrent de Juià (*GGC* 42, 78). Sense dades històriques en els nomenclàtors (Alsius, Monsalv.), només el cita Botet en publicar un doc. de 1150-60 (*BABL* iv, 328) però no sé amb quina grafia, i ni tan sols consta si el nom figura en aquest document.

S'hi produeix gra, llegums i boscos de suros. Això suggeriria relacionar el seu nom amb *pelegrí* la primera i rugosa escorça de l'alzina surera abans de les pelades normals de suro; però, havent-se establert (contra falses etimologies) que aquest *pelegrí* resulta d'un **peleguí*, derivat d'*espeleguinar* (> *-grinar* amb *r* repercussiva, *DECat.* vi, 391a20-50) ja es veu que no s'hi pot relacionar el nom de *Palagret* i tampoc pot venir en cap forma de *pell* o

PELLIS (no tenint *h* ni de *pela* per cap via leximòrfica.

Creç que és un més dels NLL de la sèrie de *Palafrugell*, *Pala(z)borrell*, *Palaldà*, *Pala-rava* > *Parlavà*, compostos de *palaz* 'palau' (PALATIUM) amb un NP. Aquest, (germ. com els de *Parlavà* i *Palaldà*): em sembla ser EGARED d'antiga i il·lustre història (Först., col. 24).

I documentat entre nosaltres des del S. ix, a l'alta Ribagorça: *Egaredus*, monjo de Lavaix, signa en un doc. de 848, on l'abat de Lavaix dóna terra a Sentís (alt Bòsia) per fer-hi una cèl·lula monàstica (Abadal, *P. i R.*, pp. 245 i 303b2); un altre *Egaredus* poc posterior, figura com testimoni en el doc. n.º 252: *Egaredus* fou bisbe de Salamanca a. 646, i pren part en el Concili de Toledo del mateix any, potser el mateix que figura en el Concili de 656 (Först.); després molts homònims i vars. *Agarad*, *Agirad*, *-red*, fins un femení *Agrada* del S. viii. És compost de les fecundes arrels AGI- i -RED / -RÄD (amb *ā* en germ. occidental, amb *ē* gòtic com és normal: veg. M. Lübke, *Aport. PNN.*, i, 72-73; *Aebischer, Onom. Cat.* § 26).

Cert que els noms en -RED donen més generalment *-ré* o *-reu* en fonèt. catalana (*E. T. C.* ii, 252-3), però no és estrany que en germanismes de data tardana també es donés el cas de -D oclusiva mantinguda o tornada -t en posició final. És el cas que es dóna en aquest NP ribagorçà. Segurament d'un homònim, (o del mateix *Egared* de Lavaix) deu venir d'una *terra gereti* en un doc. de 898 marcant l'afr. Or. d'un lloc de la Vall de Boí (citats junt amb Llesp i Còll) (Abadal, n.º 86) un altre *serras Egereti*. I en un doc. de c. l'a. 900, l'afr. o. de *Torogo*, prop d'Orrit.

L'evolució fonètica és clara: PALATIUM EGARED I > 35 *Pala(z)-agaret* > *Palaeg(a)ret*.

Palaia, NL del terme de Crevillent, pda. amb 2 cases, 2 k. al SO. de la vila (carta i mapa enviats per M.J. Navarro, professora de l'Institut Secundari d'allí i els seus deixebles, 1994). Probablement mossarabisme provinent del greco-llatí *PLAGIA* que ha donat el nostre *platja*; veg. en *DECat.* vi documentació del mot en moss. (Idrissi, Marroc, Màlaga a. 1420: 597b52-59); el mot apareix encara aplicat a paratges de l'interior en diversos llocs fluvials (b13-18), esplanada o flanc de serrat en it. antic, en romanès i en dialectes balcànics.

50 PALALDÀ

Poble del Vallespir, a l'esq. del Tec, uns 5 k. NE. d'Arles i 8 o 9 al NO. de Ceret.

PRON. LOC.: *pəldà* (Fouché, *Phon. Hist. Rouss.* 216). No recordo haver oït altra cosa que això en les enqs. de 1959 a tots aquells pobles i a la de